

projecte educatiu modern

document de relatoria.

#Danilo Martucelli

projecte educatiu modern

document de relatoria

Aquesta obra està subjecta a la llicència Creative Commons de Reconeixement-Nocomercial-SenseObraDerivada

(by-nc-nd).

Es permet la reproducció, distribució i comunicació pública de l'obra sempre que se'n reconegui l'autoria. No es permet l'ús comercial de l'obra ni la generació d'obres derivades.

FMRPC - BARCELONA 2026 -

Avda Drassanes 3,3r 08001 Barcelona

amb el suport de l'Àrea d'Educació
de la Diputació de Barcelona

Sobre aquest document

Aquest document sorgeix del treball impulsat per la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya en el marc dels debats dedicats als reptes actuals de l'educació, realitzats el passat març de 2026 a la FMRPC i al Moviment Educatiu del Maresme.

En aquest context, el sociòleg Danilo Martuccelli ha elaborat un text que proposa una reflexió de fons sobre el sentit del projecte educatiu avui. Lluny d'oferir receptes immediates, el document planteja una revisió crítica de les grans promeses que han estructurat l'escola moderna i que, encara avui, continuen orientant —sovint de manera implícita— les pràctiques educatives.

El text aborda aquestes promeses —la raó, la igualtat, la participació, la escolarització i la vida en comú— posant en relleu les tensions, desplaçaments i contradiccions que han experimentat en les darreres dècades. A partir d'aquí, apunta possibles línies de renovació que no passen tant per adaptar l'escola a les demandes socials com per recuperar la seva autonomia i el seu sentit propi.

Es tracta, doncs, d'un document de treball.

Pot ser llegit de manera individual, però pren tot el seu sentit en espais col·lectius de reflexió: equips docents, seminaris pedagògics o grups de debat.

Amb aquesta publicació, la FMRPC vol contribuir a generar condicions per pensar l'educació més enllà de les urgències immediates, i obrir preguntes que ajudin a orientar pràctiques i projectes educatius en el present.

Com llegir aquest document

Aquest no és un text per llegir d'una sola vegada ni de manera lineal necessàriament.

Es pot recórrer de diferents maneres, segons el temps i l'objectiu:

Lectura ràpida

Les frases destacades permeten captar les idees principals de cada secció i tenir una visió general del conjunt.

Lectura de treball

Els blocs d'“idea clau” i les síntesis de cada promesa (promesa, torsió, proposta) ofereixen punts d'entrada per a la discussió en equips docents o espais de formació.

Lectura completa

El text íntegre desenvolupa amb detall els arguments i permet aprofundir en la proposta de renovació del projecte educatiu.

Cada secció pot ser llegida de manera independent, però també forma part d'un recorregut més ampli que planteja una revisió global del sentit de l'escola avui.

No es tracta d'un document per arribar a conclusions tancades, sinó per obrir preguntes, contrastar mirades i generar debat.

Índex

Introducció

Promesa I — La Raó

Promesa II — La Igualtat

Promesa III — La Participació

Promesa IV — La Escolarització

Promesa V — La Vida en Comú

Introducció

Què li demana avui la societat a l'escola?

Probablement, tot. I alhora, res amb claredat.

A l'escola se li atribueixen funcions cada cop més àmplies: reduir desigualtats, formar ciutadania, preparar per al treball, sostenir la convivència, respondre als reptes tecnològics. Però aquestes demandes no sempre són coherents entre si, ni van acompanyades d'un acord clar sobre quin ha de ser el seu paper.

En aquest context, l'escola es troba sotmesa a una tensió constant: ha d'adaptar-se a una societat canviant, però sense perdre el sentit de la seva funció educativa. Sovint, aquesta tensió es resol intentant donar resposta a demandes immediates, acumulant funcions i expectatives que acaben desdibuixant el projecte educatiu.

El punt de partida d'aquest document és diferent.

No es tracta tant de preguntar-se com ha d'adaptar-se l'escola a la societat, sinó de recuperar una pregunta més fonamental: quin és el seu projecte propi?

Des de la modernitat, l'escola s'ha estructurat al voltant d'unes grans promeses: la formació de la raó, la igualtat d'oportunitats, la participació social, l'accés generalitzat a l'educació i la construcció d'un món comú. Aquestes promeses han orientat durant dècades el sentit de l'educació, però avui apareixen tensionades, transformades o, en alguns casos, desdibuixades.

El que aquest document proposa és tornar-hi. No per recuperar-les tal com eren, sinó per analitzar com han evolucionat, quines torsions han patit i com poden ser reformulades en el context actual.

Aquesta revisió no passa per adaptar l'escola a cada nova demanda social, sinó per reafirmar la seva autonomia com a institució educativa. Una autonomia que no implica desvincular-se de la societat, sinó mantenir una distància crítica que permeti formar subjectes capaços d'entendre-la i, si cal, qüestionar-la.

Les pàgines que segueixen s'organitzen al voltant de cinc grans eixos —la raó, la igualtat, la participació, la escolarització i la vida en comú— que estructuraran aquesta reflexió. En cadascun d'ells, es proposa un recorregut que va de la promesa inicial a les seves transformacions, per obrir finalment possibles línies de renovació.

Més que un diagnòstic tancat, aquest text vol ser una invitació a pensar. A repensar què esperem de l'escola, però sobretot què volem que sigui.

promesa 1 - La Raó

**La renovació del projecte educatiu passa
per fer de la problematització
el centre de la relació amb el saber.**

PROMESA I — LA RAÓ

Saber, veritat i problematització

La modernitat va associar l'escola a una gran promesa: la de la raó. El coneixement havia de permetre comprendre el món, superar la ignorància i alliberar els individus de prejudicis, supersticions i formes de dominació.

Durant molt de temps, aquesta confiança en el saber va estructurar el projecte educatiu. L'escola es va convertir en l'espai privilegiat de transmissió del coneixement, amb la convicció que l'accés a la raó conduiria, progressivament, a societats més lliures i més justes.

Aquest horitzó emancipador va donar sentit a la instrucció escolar: transmetre coneixements no era només una qüestió acadèmica, sinó també una manera de formar ciutadans capaços de pensar per si mateixos.

Una confiança erosionada

Avui, aquesta promesa es troba tensionada.

Vivim en societats altament escolaritzades, amb un nivell de formació mai vist. I, tanmateix, això no ha comportat una desaparició dels prejudicis, de la desinformació o de les creences irracionals.

La relació amb el saber s'ha transformat.

Han emergit fenòmens com la desconfiança envers les institucions, la proliferació de discursos de postveritat o la circulació massiva d'informació no contrastada.

A això s'hi afegeixen les crítiques al coneixement científic sorgides en les darreres dècades, així com la consciència dels límits i conseqüències del progrés tecnocientífic.

El resultat és una situació paradoxal:

mai havíem tingut tant accés al coneixement, i mai havia estat tan qüestionada la seva autoritat.

El repte actual

Davant d'aquest escenari, el problema ja no és només què transmetre, sinó com relacionar-se amb el saber.

La renovació de la promesa de la raó no pot consistir en reafirmar acríticament

el model anterior, però tampoc en caure en un relativisme que posi al mateix nivell qualsevol forma de coneixement.

El repte és construir una nova relació amb el saber que sigui alhora exigent i oberta: capaç de combatre la ignorància i els prejudicis, però també de reconèixer la complexitat i els límits del coneixement.

No es tracta de saber més,
sinó de saber com pensar el que sabem.

El paper de la problematització

En aquest context, la tasca central de l'escola no és tant transmetre un conjunt de veritats, sinó formar una actitud.

Aquesta actitud passa per la capacitat de problematitzar: convertir en qüestió allò que es dona per evident, analitzar, contrastar, argumentar.

La problematització és al cor de l'activitat científica, però també hauria de ser el centre de la pràctica educativa. No es tracta només d'aprendre respostes, sinó de desenvolupar la capacitat de formular preguntes pertinents.

Això implica ensenyar a:

- examinar les fonts d'informació
- valorar la qualitat dels arguments
- distingir entre opinió i coneixement fonamentat
- reconèixer els propis biaixos

Al mateix temps, aquesta actitud crítica ha d'evitar dues derives: l'arrogància del saber que es presenta com a veritat absoluta, i el relativisme que considera que totes les posicions són igualment vàlides.

Cultura digital i nous desafiaments

La cultura digital i el desenvolupament de la intel·ligència artificial introdueixen nous elements en aquesta relació amb el saber.

D'una banda, faciliten l'accés a la informació i multipliquen les possibilitats d'aprenentatge.

De l'altra, afavoreixen una relació més immediata i menys exigent amb el coneixement, en què el resultat sovint preval sobre el procés.

Això planteja interrogants importants per a l'educació:

- quin valor donem a l'esforç i al procés d'aprenentatge?
- com treballem la capacitat d'argumentar i de justificar?
- quin lloc ocupa el docent com a mediador del saber?

En un context en què es pot accedir a respostes de manera immediata, esdevé encara més rellevant reivindicar el valor del procés: el temps necessari per comprendre, per equivocar-se, per construir criteri.

En un món ple de respostes,
educar és tornar a donar valor a les
preguntes.

Una nova promesa de la raó

Renovar la promesa de la raó implica, doncs, desplaçar el centre de gravetat de l'educació.

No es tracta només de saber més, sinó de saber millor:
de desenvolupar una relació amb el coneixement basada en la curiositat, el rigor i l'esperit crític.

En un món marcat per la incertesa i la complexitat, aquesta capacitat esdevé una condició essencial per a la formació de subjectes autònoms i per a la vida democràtica.

El problema no és l'accés a la informació,
sinó la relació que hi establím.

La Raó

PROMESA

La transmissió del coneixement com a via d'emancipació.
La confiança que la raó i el saber permeten comprendre el món,
superar prejudicis i formar individus autònoms.

DESPLAÇAMENT

Societats altament escolaritzades on el coneixement ja no garanteix ni criteri ni consens.
La informació es multiplica, però també la desconfiança: postveritat, relativisme, qüestionament de les institucions i pèrdua d'autoritat del saber científic.

PROPOSTA

Desplaçar el centre de l'educació:
de transmetre respostes a formar una relació amb el saber.
Fer de la problematització —preguntar, contrastar, argumentar—
l'eix de la pràctica educativa.
No només saber, sinó aprendre a pensar.

La Raó. per al debat

Quan diem que un alumne "sap", a què ens referim exactament: a que recorda, a que entén o a que sap pensar?

Quines pràctiques a l'aula afavoreixen realment la problematització? I quines, en canvi, la dificulten sense que en siguem conscients?

Com treballem amb l'alumnat la diferència entre informació, opinió i coneixement fonamentat?

En un context d'IA i respostes immediates, quin valor donem al procés d'aprenentatge en comparació amb el resultat?

promesa 2 - Igualtat

**La igualtat educativa no és competir millor,
sinó obrir més possibilitats de vida.**

PROMESA 2 — IGUALTAT

Més enllà de la meritocràcia

La modernitat va introduir una idea fonamental:
la vida de les persones no estava determinada pel seu origen.

Contra les societats jeràrquiques del passat, en què el destí venia fixat per la classe, el gènere o el lloc de naixement, es va afirmar el principi d'igualtat com a obertura d'horitzons.

En aquest marc, l'escola es va convertir en una institució central.
La seva funció no era només instruir, sinó **fer possible que cada individu pogués imaginar i construir trajectòries diverses.**

La igualtat educativa significava, així, ampliar el camp del possible.

La igualtat educativa neix com a obertura d'horitzons,
no com a mecanisme de selecció.

De l'obertura d'horitzons a la meritocràcia

Amb el temps, aquesta promesa es va transformar.

La idea d'igualtat es va traduir en termes de mobilitat social, i progressivament en una lògica meritocràtica. L'escola va passar a ser el mecanisme que havia de seleccionar els individus segons el seu talent i esforç.

Aquesta transformació va comportar un desplaçament profund:

- de l'obertura de possibilitats
- a la classificació de trajectòries

La igualtat es va redefinir com a igualtat d'oportunitats, i l'èxit escolar com a indicador de mèrit individual.

En aquest marc, les desigualtats passen a ser percebudes com a legítimes si són el resultat del rendiment escolar.

Les tensions del model meritocràtic

Aquest model ha tingut efectes ambivalents.

D'una banda, ha contribuït a ampliar l'accés a l'educació i ha permès trajectòries de mobilitat per a sectors que històricament n'havien estat exclosos.

De l'altra, ha introduït noves formes de desigualtat i de legitimació d'aquestes desigualtats.

L'escola no només distribueix oportunitats: també classifica, ordena i assigna valor.

Els qui tenen èxit són reconeguts com a "mereixedors", mentre que els qui no el tenen sovint queden marcats per aquesta classificació.

A més, en contextos de creixent desigualtat social, la meritocràcia tendeix a reproduir avantatges d'origen sota l'aparença de justícia.

La igualtat d'oportunitats transforma l'escola en un sistema de classificació.

La desconexió amb la realitat social

Un altre element clau és la distància creixent entre el sistema educatiu i el món del treball.

L'augment generalitzat de titulacions no s'ha traduït en una igual expansió

d'oportunitats laborals qualificades. Això genera una inflació de credencials i una competència creixent per posicions limitades.

En aquest context, la promesa de mobilitat social associada a l'escola es debilita.

Tot i així, a nivell individual i familiar, l'educació continua sent percebuda com una de les principals vies per millorar les condicions de vida, fet que manté la pressió sobre el sistema.

Replantejar la igualtat educativa

Davant d'aquest escenari, cal recuperar el sentit original de la promesa d'igualtat.

L'escola no pot ser l'instrument principal de redistribució social. Aquest objectiu depèn de polítiques econòmiques i socials més àmplies.

El seu paper és un altre:

garantir una obertura real d'horitzons de vida per a tothom.

Això implica:

- ampliar referents culturals
- reconèixer la diversitat de trajectòries possibles
- qüestionar un únic model d'èxit
- reduir el pes de la comparació constant

La igualtat educativa no consisteix a portar tothom al mateix lloc, sinó a assegurar que cadascú pugui explorar camins diversos.

Obrir horitzons és més exigent que
seleccionar trajectòries.

Una altra manera d'entendre l'ambició

Reformular la igualtat també implica repensar el sentit de l'ambició.

No com una cursa per arribar més amunt que els altres, sinó com la possibilitat d'explorar plenament les pròpies capacitats i interessos.

Això suposa desplaçar el focus:

- de la competició
- a la construcció de trajectòries amb sentit

En aquest marc, l'escola pot esdevenir un espai on no només es distribueixen oportunitats, sinó on s'experimenta una altra manera d'entendre la justícia i la realització personal.

La igualtat

PROMESA

La igualtat com a obertura d'horitzons de vida.
La possibilitat que cada individu pugui imaginar i construir
trajectòries més enllà del seu origen.

DESPLAÇAMENT

La igualtat es tradueix en meritocràcia.
L'escola passa d'obrir possibilitats a classificar individus segons
el seu rendiment.

La competició esdevé central, i les desigualtats es legitimen
com a resultat del mèrit.

PROPOSTA

Recuperar la igualtat com a ampliació real d'horitzons.
Desplaçar el focus de la selecció a l'exploració de trajectòries
diverses.

No portar tothom al mateix lloc,
sinó garantir que cadascú pugui imaginar i recórrer camins
diferents.

La Igualtat. per al debat

Quan parlem d'igualtat a l'escola, estem pensant en oportunitats o en resultats?

Fins a quin punt les pràctiques d'avaluació reforcen la competició més que no pas l'obertura d'horitzons?

Quins models d'èxit estem transmetent, de manera explícita o implícita?

L'escola amplia realment les possibilitats de vida de tot l'alumnat, o en consolida algunes i en limita d'altres?

promesa 3 - Participació

**Participar no és només treballar,
sinó formar part de la vida social.**

PROMESA 3 — PARTICIPACIÓ

Més enllà de la inserció laboral

La promesa de participació ha estat sempre al centre del projecte educatiu modern.

L'escola no només havia de transmetre coneixements, sinó preparar els individus per formar part de la societat: comprendre-la, habitar-la i intervenir-hi.

Aquesta participació tenia una dimensió àmplia. Incloïa la inserció en el món del treball, però també la integració cultural, la convivència social i la participació ciutadana.

Durant molt de temps, aquests diferents aspectes es van mantenir en equilibri.

La reducció de la participació

Amb el temps, aquesta promesa s'ha anat reduint.

Participar en la societat ha passat a significar, principalment, inserir-se en el mercat de treball. La formació escolar s'ha orientat progressivament cap a aquest objectiu, sovint de manera implícita.

Això ha comportat una simplificació del sentit de l'educació: la participació es redefineix en termes d'ocupabilitat.

En aquest marc, altres formes de participació —culturals, socials o cíviques— perden pes o queden en segon pla.

Participar és formar part de la societat,
no només inserir-s'hi laboralment.

Una relació feble amb el món del treball

Paradoxalment, aquesta orientació cap al treball conviu amb una realitat complexa.

La inserció laboral dels joves és sovint llarga, incerta i dependent de factors econòmics que van més enllà de l'escola. No hi ha una relació directa ni estable entre el que s'aprèn a la secundària i l'accés a l'ocupació.

Això posa en qüestió la idea que la funció principal de l'escola sigui preparar per al treball.

Tot i així, aquesta expectativa continua estructurant moltes decisions educatives.

Quan la participació es redueix al treball,
l'educació també s'empetiteix.

Reobrir el sentit de participar

Davant d'aquesta reducció, cal recuperar una concepció més àmplia de la participació.

Participar no és només treballar.

És també formar part d'una comunitat, implicar-se en projectes col·lectius, desenvolupar interessos culturals i exercir una ciutadania activa.

Això implica reconèixer la diversitat de formes de participació possibles i donar-los valor educatiu.

L'escola prepara per a un món del treball
que no controla.

L'escola com a espai de participació

A més, la participació no hauria de ser només un objectiu futur.

L'escola pot i hauria de ser un espai on aquesta participació es practiqui des del present: en la vida quotidiana del centre, en les relacions, en la presa de decisions i en les experiències compartides.

Això obre la possibilitat de repensar l'educació com un procés en què els alumnes no només es preparen per participar, sinó que ja participen.

No només preparem per participar:
l'escola ja és un espai de participació.

Cap a una participació plural

Renovar aquesta promesa implica desplaçar el focus:

- de la inserció laboral
- a una participació social plural

Es tracta de preparar individus capaços de moure's en diferents espais de la vida social, de construir vincles i de trobar formes diverses d'implicació.

En aquest sentit, la participació no és un destí final, sinó una pràctica que es construeix al llarg del temps.

La participació

PROMESA

La capacitat de formar part de la societat.
Preparar individus per participar en la vida social, cultural i
ciutadana.

DESPLAÇAMENT

La participació es redueix a la inserció laboral.
L'escola s'orienta principalment a preparar per al treball.
Altres formes de participació perden pes o queden en segon
pla.

PROPOSTA

Recuperar una idea plural de participació.
Reconèixer i promoure formes diverses d'implicació social.

No només preparar per participar,
sinó fer de l'escola un espai on la participació ja es practiqui.

La participació. per al debat

Quan parlem de “preparar per a la vida”, a què ens referim exactament més enllà del treball?

Quines formes de participació tenen lloc real dins del centre? I quines són més aviat simbòliques?

Fins a quin punt l'organització escolar permet que l'alumnat prengui decisions i s'impliqui en la vida col·lectiva?

Estem educant per adaptar-se als espais existents o per transformar-los?

promesa 4 - Escolarització

Educar no passa només dins l'escola.

PROMESA 4 — ESCOLARITZACIÓ

Més enllà dels murs de l'escola

La forma escolar és una de les grans innovacions de la modernitat.

Per primera vegada, l'educació es va organitzar com un temps i un espai específics, separats d'altres àmbits de la vida social. L'escola va esdevenir el lloc on, de manera sistemàtica, es transmetien coneixements i es formaven les noves generacions.

Aquesta institucionalització va permetre universalitzar l'accés a l'educació i consolidar un projecte formatiu compartit.

L'escolarització va fer possible l'educació per a tothom.

La identificació entre educació i escola

Amb el temps, però, aquesta forma escolar ha tendit a confondre's amb l'educació mateixa.

Educar ha passat a identificar-se gairebé exclusivament amb allò que succeeix dins l'escola: en les aules, en els horaris, en les activitats programades.

Aquesta identificació ha tingut conseqüències importants.

Ha invisibilitzat altres espais i experiències educatives que tenen lloc fora de l'àmbit escolar.

Quan educar s'identifica amb escolaritzar, altres aprenentatges desapareixen.

Una forma en tensió

La forma escolar es troba avui sotmesa a múltiples tensions.

D'una banda, ha hagut d'acollir una gran diversitat d'alumnat, amb trajectòries, expectatives i contextos molt diferents.

De l'altra, es veu interpel·lada per transformacions socials i culturals que desborden els seus límits tradicionals.

En molts casos, això es tradueix en una sensació de desajust:

l'organització escolar no sempre s'adapta a les formes de vida i socialització actuals.

El valor de la forma escolar

Tot i aquestes tensions, la forma escolar continua sent indispensable.

L'escola no és només un lloc d'aprenentatge.

És també un espai de protecció, de convivència i de socialització.

Per a molts infants i joves, representa un entorn estable en contextos sovint marcats per la incertesa.

A més, ofereix una experiència col·lectiva difícilment substituïble per altres formes d'aprenentatge.

Més enllà de l'escola

Al mateix temps, és necessari reconèixer que l'educació no es limita a l'espai escolar.

Els infants i joves es formen també en altres àmbits: en activitats culturals i esportives, en les relacions socials, en l'ús de tecnologies, en experiències laborals o en projectes personals.

Aquestes experiències contribueixen de manera significativa a la construcció de coneixement, habilitats i identitat.

Cap a un continuum educatiu

El repte no és substituir l'escola ni diluir la seva funció, sinó repensar la relació entre dins i fora.

Això implica avançar cap a un model que reconegui un continuum educatiu: una articulació entre les experiències que tenen lloc dins l'escola i aquelles que es produeixen fora.

No es tracta d'incorporar-ho tot a l'escola, sinó de reconèixer el valor educatiu de pràctiques diverses i establir-hi ponts.

L'escola no pot contenir tota l'experiència educativa.

Repensar la escolarització

Renovar la promesa de la escolarització suposa, doncs, un doble moviment:

- reafirmar el valor de la forma escolar
- i alhora superar la identificació entre escola i educació

Es tracta d'entendre la escolarització no només com un lloc, sinó com un temps ampli de formació que inclou experiències diverses.

En aquest sentit, l'escola pot esdevenir un espai que orienta, acompanya i dona sentit a aquests processos.

L'escolarització

PROMESA

Garantir un temps i un espai dedicats a la formació.
Fer possible l'accés universal a l'educació a través d'una institució comuna.

DESPLAÇAMENT

L'escolarització s'identifica amb l'educació.
Aprendre queda reduït al que passa dins dels murs de l'escola.
Altres experiències d'aprenentatge queden invisibilitzades o en segon pla.

PROPOSTA

Reafirmar el valor de l'escola sense reduir-hi l'educació.
Reconèixer un continuum entre els aprenentatges dins i fora.
No només escolaritzar,
sinó connectar experiències educatives diverses.

L'escolarització. per al debat

Quins aprenentatges considerem "educatius" al centre? Quins queden fora d'aquest reconeixement?

Com connectem, si és que ho fem, el que passa dins l'escola amb el que els alumnes viuen fora?

Fins a quin punt l'organització escolar facilita o dificulta altres formes d'aprendre?

L'escola intenta integrar totes les experiències educatives... o sap reconèixer-ne el valor sense absorbir-les?

promesa 5 -

La vida en comú

**Conviure no és ser iguals,
sinó aprendre a viure amb la diferència.**

PROMESA 5 — LA VIDA EN COMÚ

Conviure en la diversitat

El projecte educatiu modern ha estat sempre vinculat a la construcció d'un món comú.

L'escola no només havia de transmetre coneixements, sinó també formar individus capaços de viure junts, compartir referents i participar en una mateixa comunitat.

Durant molt de temps, aquesta idea de món comú es va associar a la construcció d'una cultura compartida, sovint vinculada a la nació: una llengua, uns valors, unes normes.

De la integració a la tensió

Aquest model va tenir una funció integradora important. Va permetre generar cohesió i facilitar la participació en la vida social.

Però també es basava en una lògica d'homogeneïtzació: per formar part del món comú, calia adaptar-se a una cultura dominant.

Avui, aquest model es troba en crisi.

Les societats contemporànies són més diverses, i aquesta diversitat ja no es percep només com un obstacle, sinó també com un valor.

Això genera una tensió de fons: com construir allò comú sense esborrar les diferències?

L'escola ha estat clau en la construcció d'un món comú.

Dues respostes en conflicte

Davant d'aquesta situació, conviuen dues posicions.

D'una banda, hi ha qui defensa la necessitat de reforçar un marc comú fort, basat en valors compartits i, sovint, en referents nacionals.

De l'altra, hi ha qui posa l'accent en el reconeixement de la diversitat i en el dret a la diferència.

Aquestes dues mirades no sempre són fàcils de conciliar, i sovint es presenten com a oposades.

Compartir un món no vol dir ser iguals.

Cap a una vida en comú

La proposta no passa per triar una de les dues posicions, sinó per reformular la pregunta.

No es tracta tant de definir un model únic de subjecte, sinó de fer possible una convivència real entre persones diferents.

Això implica entendre la vida en comú com una pràctica: una experiència quotidiana que es construeix en les relacions, en els conflictes i en els aprenentatges compartits.

Compartir un món no vol dir ser iguals.

El paper de l'escola

En aquest context, l'escola té un paper clau.

No només com a espai de transmissió de valors, sinó com a lloc on la convivència es viu i s'aprèn.

Això implica crear situacions en què els alumnes puguin:

- trobar-se amb la diferència
- comprendre altres perspectives
- gestionar conflictes
- construir formes de relació respectuoses

La convivència no és només un contingut: és una pràctica que s'experimenta.

Una pluralitat compartida

Renovar la promesa de la vida en comú implica assumir la pluralitat com a punt de partida.

No es tracta d'eliminar les diferències, sinó de construir un espai on aquestes puguin coexistir sense fracturar la convivència.

Això demana noves formes de pensar allò comú: no com una identitat única, sinó com una articulació de diversitats.

La diversitat no és un problema a resoldre,
sinó una realitat a gestionar.

Una tasca educativa central

En un món marcat per la diversitat, la capacitat de conviure esdevé una competència central.

L'escola pot contribuir a aquesta tasca no només transmetent valors, sinó generant experiències reals de convivència.

En aquest sentit, educar per a la vida en comú no és preparar per a un futur, sinó treballar des del present.

Conviure s'aprèn convivint.

La vida en comú

PROMESA

La construcció d'un món comú.
Formar individus capaços de compartir referents, normes i formes de vida en societat.

DESPLAÇAMENT

El món comú s'identifica amb la uniformitat.
La convivència es planteja com a assimilació a una cultura dominant.
Això entra en tensió amb societats cada cop més diverses.

PROPOSTA

Reformular la vida en comú des de la pluralitat.
Fer possible la convivència entre persones diferents sense anul·lar les seves diferències.
No construir identitats iguals,
sinó aprendre a viure junts en la diversitat.

Vida en comú per al debat

Què entenem per “món comú” avui: un conjunt de valors compartits o la capacitat de conviure en la diferència?

L'escola tendeix a homogeneïtzar per facilitar la convivència?

Com es treballa la diferència al centre: com un recurs, un repte o un problema?

Quins espais reals hi ha per gestionar el conflicte i aprendre a conviure des de la diversitat?

projecte educatiu modern

a debat...

Les preguntes plantejades al llarg de cada secció conviden a aturar-se en aspectes concrets del projecte educatiu. Les que es proposen a continuació volen anar un pas més enllà: connectar les diferents promeses i obrir una reflexió de conjunt sobre el sentit de l'educació avui.

Més que respostes tancades, es tracta de generar converses que ajudin a situar pràctiques, tensions i possibilitats en un marc més ampli.

Quina d'aquestes promeses sentim avui més llunyana en la pràctica educativa? I quina es manté més viva?

l'escola respon a demandes socials immediates, o és capaç de plantejar un projecte propi?

Quines tensions apareixen quan intentem sostenir alhora la formació de la raó, la igualtat, la participació, la escolarització i la vida en comú?

Hi ha pràctiques als centres que ja apunten cap a una renovació d'aquestes promeses? Quines?

Quin tipus de subjecte estem formant, sovint sense dir-ho explícitament? pràctica educativa? I quina es manté més viva?

